

24.08.2017

Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö YM14/400/2017; YM024:00/2016, 20.6.2017

Valtiovarainministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa koskien luonnosta hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdyskuntajätehuollon vastuunjako koskevia jätelain säännöksiä siten, että kunnille säädetty vastuu rajattaisiin pääosin vain asumisessa syntyvään jätteeseen. Kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely säilyisivät kunnan vastuulla nykyiseen tapaan. Lakiin ehdotetaan lisäksi eräitä muita vastuunjaon rajoituksen toimeenpanemiseksi tarpeellisia muutoksia.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kunnan toissijaisten jätehuoltopalvelujen järjestämiselle säädettyjä edellytyksiä täsmennettäisiin nykyisestä. Läpinäkyvyyden varmistamiseksi kunnan jätehuoltopalveluihin liittyviä kirjanpitovelvoitteita sekä niihin liittyvää jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan täsmennettäväksi. Tiedonantovelvollisuuden laiminlyönti ehdotetaan säädettyä rangaistavaksi teoksi.

Kunnan jätehuollon toimialaa koskevaksi pysyväksi sidosyksikön markkinaehtoisen toiminnan ulosmyyntirajaksi säädettyä 10 prosenttia. Lisäksi sidosyksikön määritelmään ei sisällytettäisi hankintalain 500 000 euron ylärajaa. Nämä ehdotukset poikkeavat siitä, mitä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetusta laista säädetään.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että valmistelun yhteydessä on käsitelty myös selvitysmiehen ehdotusta jätteenpolto- ja biokäsittelypalvelujen eriyttämisestä itsenäiseen yhtiöön sekä kaatopaikkainfrastruktuurin avaamisesta. Valmistelussa on kuitenkin katsottu, että eriyttämisvelvoitteen toteuttamisvaihtoehtojen sekä lainsäädännöllisten reunaehtojen selvittäminen edellyttää jatkovalmistelua. Ympäristöministeriö on tämän vuoksi selvittämässä asiaa vielä erikseen syksyyn 2017 mennessä.

Valtiovarainministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitysluonnos toteuttaa pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmaa. Valtiovarainministeriöllä ei ole huomauttamista esitettyyn muutokseen, jossa

kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyviin jätteesiin alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen. Valtiovarainministeriö muistuttaa, että hallituksen esityksen tavoitteena on edistää kilpailua, mutta samalla tulee varmistaa kunnan lakisääteiseksi tehtäväksi säädettyjen jätehuoltopalvelujen sujuvuus ja minimoida kunnille aiheutuva hallinnollinen taakka.

Valtiovarainministeriö kannattaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämistä toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden osalta sekä kuntien jätelaitosten kirjanpitovelvoitteisiin liittyviä täsmennyksiä. Näillä muutoksilla turvataan myös kilpailuneutraliteetin toteutumista. Kirjanpitoa koskevat uudet vaatimukset lisäävät jonkin verran kuntien jätelaitosten työmäärää ja tässä yhteydessä tuleekin arvioida kunnille aiheutuva hallinnollinen taakka.

Valtiovarainministeriö kannattaa esitystä, jossa säädettäisiin jätehuollon toimialaa koskevasta markkinaehtoisesta toiminnan omasta, pysyvästä 10 prosentin ulosmyyntirajasta. Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna myös sitä, että hankintalain mukaista 500 000 euron rajoitusta ei esitetä sovellettavaksi. Markkinaehtoisesta ulosmyynnin liian tiukka raja heikentäisi kunnan mahdollisuuksia toissijaisen jätehuoltopalvelun tarjoamiseen. Ehdotettu ulosmyyntiraja ottaa huomioon jätehuollon luonteen välttämättömyyspalveluna ja varmistaa toissijaisen jätehuoltopalvelun saatavuuden myös jatkossa.

Siltä osin kuin kyse on jätteenpolto- ja biokäsittelypalvelujen eriyttämisestä itsenäiseen yhtiöön sekä kaatopaikkainfrastruktuurin avaamisesta, valtiovarainministeriö katsoo, ettei selvitysmiehen selvitys asiassa ole riittävä. Asiaa tulee jatkoselvittää esitetyin tavoin ympäristöministeriön toimesta. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä ottaa selvityksessä huomioon olosuhteet eri alueilla sekä sen, miten eriyttäminen vaikuttaisi kunnan lakisääteisen tehtävän hoitoon.

Valtiovarainministeriö edellyttää, että hallituksen esitys tulee käsitellä kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa kuntalain 11§:n mukaisessa neuvottelussa, koska esitysluonnos sisältää muutoksia kuntien tehtäviin.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Martti Hetemäki

Hannu Mäkinen

Tiedoksi

BO/Liinamaa, KAO/Palonen, VO/Sinisalo, HO/Pekonen, Koivurinta